THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper in Western Canada.
אידישע וואָרט
Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year
Established 1910 Phones: 55 409—52 213
Winnipeg — Manitoba

דער באריכט פון סאסקאטשעוואנער פראווינציעלער רעגירונגס קאמיסיע וועגן אימיגראציע און קאלאניזאציע

פון ש. אסיפאוויטש

:: ::

פרעמיער מאקדאנאלדס בריוו

"עס וואלט ניט געווען קיין גליק, וועט דער אומגליק וואלט ניט פאסירט", — לויטעט א רוסיש גלייכווערטל. אייב די אידישע וועלט פרייט זיך איצט מיט פרעמיער מאקדאנאלדס בריוו צו דר. ווייצמאנען, איז עס דערפאר וואס פריער איז געווען א "ווייסער פאפיר", וועלכער האט געקאנט אויסגעטייטשט ווערן אזוי, אז ער זאל מאכן א סוף צו אלע אידישע האפענונגען אין ארץ־ישראל. און דער פרעמיער האט אים פארטייטשט אויף א גינסטיקערן אופן פאר די אידן.

דער בריוו שטעלט איינגנטלאך אויף דעם פריעריקן "סטאטוס קוא", די לאגע וואס האט עקזיסטירט איידער דער ווייסער פאפיר איז ארויסגעגעבן געווארן, א דאנק דעם, וואס די אנטי־אידישע פונקטן אינ'ם פאפיר זיינען גינסטיק פארטייטשט געווארן. עס פארבלייבט אבער א וויכטיקע ענדערונג פון דער פריעריקער לאגע: די רעגירונג אנערקענט, אז זי האט צו די אראבער דער די זעלבע פארפליכטונגען, וואס צו די אידן.

די רעגירונג באטראכט דערפאר פאר איר חוב צו באזארגן צוערשט מיט באדן די אראבער. וואס זיינען אראפגעזעצט געווארן פונ'ם לאנד א דאנק די אידישע באדן קניות. און אנערקענענדיק דאס רעכט פון די אידן צו באשעפטיק בלייז אידישע ארבעטער אין זייערע נאציאנאלע אונטערנעמונגען, געפינט זי זיך אבער דאן באזונדערס פארפליכטעט צו אראבישע ארבעטער וואס זיינען ארויסגעשטויסן פון זייערע ארבעטס פאזיציעס אין אזעלכע פאלן אויב דאס פאסירט).

מיר פארשטייען, אז עקסטרעמע ציוניסטן וועלן ניט זיין צופרידן דער־מיט. וואס די אראבישע אינטערעסן ווערן אויטקגעשטעלט אין א גלייכער רייע מיט די אידישע אינ'ם דורכשניט פונ'ם מאנדאט. זיי באשטייען אויף דער אויסטייטשונג פון דער באלפור דעקלאראציע (וואס איז איינגנטלאך מאקע די ריכטיקע אויסטייטשונג), אז די אידן איז געווען א פאזיטיוע, בעת צו די אראבער איז זי געווען א נעגאטיווע ("צו באשיצן זייערע ציווילע און רעליגיעזע רעכט").

אבער זינט די באלפור דעקלאראציע איז ארויסגעגעבן געווארן זיינען פארגעקומען וויכטיקע בלוטיגקייטן, און דער אידישער צד מוז איצט מאכן שלום מיט'ן געדאנק, אז די אראבישע אינטערעסן טארן ניט איינגערירט ווערן, און אז גוטער וויל מצד די אראבער איז נויטיק פאר'ן דערפאלג פון דער אי־דישער ארבעט.

דער ווייסער פאיר מיט פרעמיער מאקדאנאלדס אויסטייטשונג פאר־זיכערט, אז די אראבער זאלן עקאנאמיש ניט ליידן פון דער אידישער אר־בעט אין לאנד. דאס דארפן מיר איינגנטלאך באגריסן: וויפל די אראבישע באפעלקערונג בכלל געווינט ניט עקאנאמיש פון דער אידישער איינוואנדע־רונג קאן מען אבער ניט לייקענען אז עס זיינען דא אראבישע יחידים וואס ליידן פון איר, אז זיי קאנען דינען פאר א קלאל פון אומצופרידנהייט אין פאר א שטערונג צו דער אידישער ארבעט. און מיר דארפן זיין זייער צו־פרידן, וואס די רעגירונג האט באשלאסן צו באזייטיקן אט דעם קוואל פון אומצופרידנהייט.

די רעגירונג רעכנט אויף פאר איר חוב צו באזארגן די לאנדלאזע אראבער בכלל מיט באדן אין צו פארבעסערן די לאגע פון די אראבישע פע־לאכן. דאס קאן ווידער באגריסט ווערן פון די אידן, אזוי לאנג ווי דאס וועט, לוט פרעמיער מאקדאנאלדס אויסטייטשונג ניט געטאן ווערן אויפ'ן חשבון פון דער אידישער איינוואנדערונג און דער אידישער קאלאניזאציע. די דערהויבונג פונ'ם לעבנס שטייגער פון דער אראבישער באפעלקערונג און איר בעסערער עקאנאמישער מצב וועט פארבעסערן די לאגע אין לאנד בכלל. וועט אפשאפן די קנאה מצד די אראבער צו די אידן און וועט איבער־צייגן די אראבער אין די נוצן וואס די אידישע איינוואנדערונג בריינגט פאר זיי.

פון דער אנדער זייט, זיינען דא מעגלאך איצט ריינע געווינסן פאר די אידן פון דער נייער פאליטיק. פרעמיער מאקדאנאלדס בריוו זאגט למשל צו, אז פאסיקע רעגירונג לענדערייען וועלן אויך אויסגעטיילט ווערן פאר אידישער קאלאניזאציע (וואס איז ביז איצט ניט געטאן געווארן), און אז ביי די רעגירונגס ארבעטן וועלן אידן באשעפטיקט ווערן אין דער פראפאר־ציע פון די שטייערן וואס אידן צאלן.

מיט פרעמיער מאקדאנאלדס בריוו זיינען נאך ניט באזייטיקט גע־ווארן אלע אויסזצונגען וואס די אידן האבן קעגן לארד פעפספילדס ווייסן פאפיר. די פארהאנדלונגען צווישן דער אנגעמער און דער רעגירונג וועלן נאך דערפאר פארגעזעצט ווערן. אבער דער בריוו האט יא באזייטיקט אלע יענע פונקטן, אינ'ם ווייסן פאפיר, וואס האבן דאן דערשיטערט די אידישע עפנט־לאכע מיינונג.

אבער איצט איז אמווייסקסטן ניט ווי איין פונקט אדער א צווייטער וועט פארטייטשט ווערן אין א רעגירונגס דעקלאראציע. נאר ווי דאס וועט פארווירקלאכט ווערן אין לעבן. נינסטיקע אויסטייטשונגען זיינען נאר דאן גוט, ווען זיי ווערן גינסטיק דורכגעפירט פון דער אויספיר מאכט.

א זאך פאר'ן ציוניזם וועט פרעמיער מאקדאנאלדס בריוו זיין נאר דאן, ווען דער קאלאניאלער אפיס אין לאנדאן און די אדמיניסטראציע אין אל־לעסטינע וועלן האנדלען אין אנקלאנג מיט די נייע פייערלאכע פארזיכעריינגען צו די אידן. וואס ווערן געמאכט אין דעם בריוו.

נאמירלאך, איז פון אומגעהייערער וויכטיקייט, אז אויך די אראבער זאלן אויפגעטען די נייע פאליטיק אמווייניקסטנס אן באזונדער קעגנערשאפט. זיי וועלן נאטירלאך מוזן אנערקענען פאר די אידן פאליטישע רעכט אויפ'ן לאנד. אבער דאס וועט אפשר ניט זיין פאר זיי אזוי שווער, ווען זיי וועלן זיך איבערצייגן, אז קאנאמיש קאנען זיי בלויז געווינען און גארנישט ניט פארלירן פון דער אידישער ארבעט.

די אידישע אגענטור דארף יעדנפאלס מאכן די אנשטריינגונג צוזאמען צו ריידן זיך מיט די אראבער און טאן אלץ וואס זי קאן צו קומען מיט זיי צו אן אויסגלייך.

דער צווי־יאריקער אימיגראציע אפשטעל

דער באריכט פון אמאווא, אז די רעגירונג האט בדעה אויף ווייטער האלטן די טירן פון לאנד פארמאכט פאר אימיגראנטן, איז קיין נייעס ניט, — דאס האט שוין אנומלט דערקלערט מר. גארדאן, דער אימיגראציע מיניסטער וואס ס'איז אפשר ניי אין דעם באריכט איז דאס, וואס די רעגירונג האט בדעה אנצוהאלטן די דאזיקע באשריינקונגען פאר א משך פון נאך צוויי יאר צייט. דאס מיינט, אז די רעגירונג דערווארט די איצטיקע דעפרעסיע זאל אנהאלטן נאך א צוויי יאר צייט . . .

און אפשר דערווארט עס ניט די רעגירונג. זי איז בלויז געווייגט גע־ווארן אין איר אימיגראנטישער פאליטיק נאכצוטאן, אויף וויפל זי קאן נאר, די פאראייניקטע שטאטן. און באלד ווי דארטן רעדט מען איצט וועגן א גע־זעץ אפצושטעלן די אימיגראציע אויף צוויי יאר צייט, איז אונזער רעגירונג גרייט נאכצוטאן.

אין די שטאטן רעדט מען וועגן אזא געזעץ, אבער פאקטיש איז ער שוין ניט נויטיק: די אימיגראציע איז דארטן אפגעשטעלט דורך אדמיניס־טראטיוון סדר. ביי אונז איז אפילו ניט נויטיק צו ריידן וועגן אזא געזעץ, — אונזער אימיגראציע טיניזטער איז דער פולער באלעבאס אויף דער איינ־וואנדערונג, און זיין באשלוס איז געזעץ.

מען קאן נאך פארשטיין דעם מיניסטערס מורא פאר אימיגראציע ביי איצטיקן מאמענט, ווען די ארבעטסלאזיקייט איז אזוי פארשפרייט אין לאנד. — כאטש מען קען ניט איינשטימען מיט אים. אבער זיין פארנעם אנצוצייי־כענען אן אנטי־אימיגראציע פאליטיק פאר צוויי יאר פאראויס, קאן בלויז שאפן א געדריקטע שטימונג אין לאנד און אזוי פארלייגערן דעם קריזיס.

ווי א פאשא פירט זיך אויף מיט זיינע ווייבער און קעפס ווייבער

א באזוך ביי א מאראקאנישן פאשא

:: ::

הער שאשקעס, באשרייבט אין זיינע רייזע נאטיצן וועגן א באזוך וואס ער האט געמאכט ביי א מאראקאנישן פאשא:

עס איז ניט פון די לייכטע זאכן אריינצורייזן אין א שטוב פון א מאר־אראקאנישן נאמאדל און געניסן פון זיין פריינדשאפט.

די שטוב ביי זיי איז א פעסטונג, וואס איז איינגעגאנגען פון דער ארט־מיקער וועלט און בפרט פאר אונז איי־ראפייער.

מיר האבן אבער באקומען א בריוו פון צום פאשא געשאטי, א בריוו פון דער רע־זידענץ, וועלכע עפנט פאר אונז די טירן אין הארץ פון דעם פאשא.

ער באשטימט אונזער וויזיט ביי אים פונקט אויף צוויי אזייגער בייטאג.

— איר וועט צוזאמען מיטן אוטאמא־ביל ביז דעם טויער פון מערינע, דארט וועט אויף אייך וואר־טן מיינער א מענש וועלכער וועט שוין אייך אריינפירן צו מיר.

עס איז לייכט צו זאגן צוויי אזייגער בייטאג אריינצוגיין פון אונזער האטעל, וועלכער געפינט זיך אין דעם אייראפעי־שן טייל פון פעז, אין פארן זיך אין עטלאכע קילאמעטער ביז מערינע; די היץ אין אזוי שטארק, — די זון ברענט ווי אין א קאלך אויוון. אלע געשעפטן און וואר־שטאטן זיינען דאמאלסט צוגעשלאסן, אויף דער נאס זעט מען ניט קיין לעבע־דיקן נפש, און אריינגיין אין נאס פאר אונזערן א מענשן אין פשוט שערלאך און אומגעזונט. מען ווערט אין דער דאזיקער צייט אזוי פויל און שלעפעריק, אזוי ווי אימיצער וואלט אנגעטרונקען זיך מיט א האשיש אין פארטויבט אלע געפילן.

מיט גרויס מאטעריניש קעמפן מיר קעגן דעם דרימל, וועלכער שמירט אין אלע גלידער. מיר וויל דאך ניט דורכלאזן דיי געלעגנהייט צו זיין אין דער נעסט פון דעם פאשא.

מיר פארן איבער די אנגעגליטע נאסן, וואו דער אשפעלט איז אזוי ווייך אז עס דוכט זיך אז מען שפרייזן איבער פרי־שער ליים.

פונקט ביים ארייננאנג אין דער מערי־נע ווארט שוין אויף אונז א יונג בחור'ל, ווייטער קאן מען שוין ניט פארן, סיידן רייטנדיק אויף מויל אייזלען, צו וואס מיר האבן ניט קיין גרויס חשק.

דאס בחור'ל פירט אונז צו א שטיי־נערגעס פארקאן און קלאפט אן אין א שווערן הילצערנעם טויער, מיט בראנזענע רייפן ארומגעשמידט. א נעגער עפנט דעם טויער און לאזט אונז דורך, שטירנדיק מיט א מויל, ווייסע ציין. מיר זיינען אין א גארטן, וואו עס מישן זיך צעגויף חופות פון טראפישע געוויקסן מיט אל־טאנעס, פון וועלכע עס הייבט שוין אראפ שווערע צייטיקע טריבן, מיט בלאסע טו־בעראזען און בלוט רויטע בלומען פון אלענאנדעז.

געפירט דורכ'ן נעגער דערנעענטערן מיר זיך אין די טיפענישן פון די אלייען צו א ברויזנדן באסיין מיט פליסיק שטור־מיש וואסער, וואו עס שווימען ארום פאר־שיידענע וואסער פויגל. אין מיטן א שפריצנדער פאנטאן, און ביי דער צווייטער זייט באסיין, אנגעטאן אין א גאלד־גע־שטיקטער ווייסער אבאיע שטעקט זיך לאנגזאם אויף אנטקעגן אונז אונזער פא־שא.

א שמאלער ראנד ביים ברעג פון דעם באסיין, — דאס איז דער וועג צו דער גרויסער און אפענער מיט א דיווא באר־צירטער טעראסע, וועלכע איז א פארט־זעצונג פון א טיפן און אפענעם סאלאן פון מיט דיוואנען, קישעלאך און נידעריי־קע קאנאפעס.

מיר ווערן זייער ווארים באגריסט און זעצן זיך אוועק אין באקוועמע נידעריקע ליג־שטולן פון ביידע זייטן פון דעם פא־שא.

קיין סימן איז דא ניטא פון דער ה־ א קילער שטראם בלאזט אויף אלץ ארום און בארואיקט אונטער דעם שטן פון גרונס דיי דורך זיי צערייצטע נערען.

די פויגל אין טייך שווימען צו צו דער טעראסע, וואו עס ליגט פאר זיי אנגע־גרייט שפייז.

פון אויבן לאזן זיך אראפ שניי ווייסע טויבן; אין דעם שאטן פון די פאלמען פייפן קאנאריעקס.

דער פאשא גיט א פאטש מיט די הענט און מען סערוויריט פאר אונז טיי מיט צוי־קער געבעקס אויף נידעריקע טישלאך.

דעם מאן — און ער ליידט ניט קיין אומאנדרענונג.

— פאלגט ניט דאס ווייב ווערט זי גלייך גע'נט. פאלגט נישט די קעפס ווייב — ווארפט מען זי ארויס פאר דעם ווע.

— דער דריטער פארט פרויען ביי אונז — דאס זיינען די שקלאפנס . . .

עס גיט מיר א חויב פון ארט: איך בין דערשטוינט . . .

— וועגן וועלכע שקלאפנס, עקסעלענץ, רעדט איר? צי דען עקזיסטירן נאך ביי אייך דער שקלאפן האנדל?

— וואס וואונדערט איר זיך אזוי? ווי לאנג דען האט איבערהויפט אייראפע צו אונז צוטריט? עס איז נאך קיין צוואנ־ציק יאר נישט! אמת, אפיציעל זיינען קיין געזעצן וועגן שקלאפן נישט, אבער האלב אפיציעל עקזיסטירט א גוט ארגאנ־יזירטער האנדל, מיט א בערזע, מיט פריזן, מיט א נאטאריאלן אקט, וואס באשטעטיקט אייער איינגנטום רעכט.

— די דאזיקע שקלאפן זיינען נעגע־רינס און די פריזן אויף זיי וואפקלען זיך פון פינף הונדערט ביז צען טויזנט דא־לאר.

— די טייערסטע זיינען גוטע קעכינס, דערנאך גייען נעגיטע האנט ארבעטע־רינס און מוזיקערינס. ביי אונז אין פעז לערנען זיך שפילן אויף הארפן און אנדע־רע אינסטרומענטן, און דאס הויבט זייער פריז. אזוי גיך אבער ווי א שקלאפן גיט געבורט צו א קינד פון איר באלעבאס ווערט זי א פרייער מענש.

אויב אבער א שקלאפן גיט געבורט צו א קינד פון אן אנדערן, קאן מען דאס קינד פארקויפן אן איר מוטער.

— אבער, — עקסעלענץ — אין יאר 1930 זאל עטוואס עגלאכעס עקזיסטירן אונטער דעם הויבן פראטעקטאראט פון פראנקרייך; איצט, ווען דער פעלקער בונד האט ניט לאנג צוריק דערקלערט, אז שקלאפן האנדל איז שוין געבליבן ערלעך אויף די פארוואלטונגס אינזלען פון דעם אקעאן?

— וואס ווילט איר, — מיין פריינט, — אונזערע מנהגים זיינען שטארקער פון אייערע דינים. — און צו גלויבט איר צוואונגען צו ווערן ארגאנעמינער, צי אמע־ריקאנער בירגער, כדי צו קאנען וואוינען אין יענע לענדער?

דער דריטער אינטערעסאנטער פונקט, וועלכער האט אבער ווייניק וואס פראק־טישן ווערט, איז "אזוי ווי עס איז פון גרוים ווייכטיקייט, אז מען זאל קאנען גע־ניסן אין פולסטן זין פון די פעאיקייטן און מתנות, וועלכע די אימיגראנטן קאנען ביי־שטייערן צו אונזער אלגעמיינעם לעבן דערפאר זאל דער דערציאונגס דעפארט־מענט און אנדערע עפנטלאכע ערפעער־שאפטן זיך ספעציעל באמיען צוצוטרעטן צום פראבלעם פון אסימילאציע אין א סימפאטישן וועג, כדי צו געווינען דעם צוטרוי און מיטארבעטערשאפט פון די אי־מיגראנטן".

די פוסטקייט פון די פראזן וואלטן אונז געמאכט צו לאכן אויב די ענגהארציקייט וועלכע זיי באווייזן וואלט ניט געווען אזוי טרויעריק.

די מיטגלידער פון קאמיסיע, האבן גע־מוזט האלטן דעם צונג אן באק, ווען זיי האבן אנגעשריבן דעם פונקט. איר האט געהערט א מעשה? מען דארף געניסן אין דער פולסטער מאס פון די פעאיקייטן און מתנות, וועלכע די אימיגראנטן קאנען אונז ברייננען . . . און דערפאר דארפן מיר זעען אסימילירן ווי גיך מעגלאך אן אפווייזן און בטול מאכן די איינגארטיקע פעאיקיי־טען, וועלכע די אימיגראנטן פארמאגן!

מען דארף געווינען דעם צוטרוי פון די אימיגראנטן עלעמענטן . . . מאכן צו קליין געלט אלעס וואס זיי האבן ביינגעטראגן צו דער אנטוויקלונג פון קאנאדע!

מען דארף גיין אויף א "סימפאטישן" וועג . . . דאס הייסט מסתמא, דורך דיס־קרימינאציעס, פרעפערענצן, באמערקונגען, אנטוויקלונגס פון א אידיש בוך!

איך קאנט פארן פאר
פון אירגענד וועלכן טייל פון נארט ענד ביין צום צענטער פון שטאט.
הע

לאט קיינמאל ניט א צע
קאפ שטערן אייך איינקוי
אנדערע ווייטיקן צו וועלכע
מאכט אזוי שנעל א סוף. ד
ניט שעדלאכע טאבלעטס זיין
נעון־נינפס פאר דעם סאמע
ווייטיק. הילף קומט כמעט מ
ווען געגומען אין צייט. ועל
בערבערען א פארקילונג אוו
אפשאפן אומבאקוועמלאכק
וועלן אפשאפן אייערע לייד
ראלדשיא, ניוריטיס, אדער
צו יעדער צייט. טויזנט
RIN
REG.
זינדיק
בלוט

(פארטזעצונג)

בענדזשאמין איז געשטאנען
נויפגעשמירעטע אויגן, און ס'
געזעגן אז ער פארשטייט
וואס דער אלטער רעדט צו אינ
איצט בלויז עדייניקס איין ז
וועט זעגן היינטן סילוויע'ן
האט ער נישט פארשטאנען
געוואלט פארשטיין.

דער אלטער, זעענדיק א ז
און לאזט צו זיך רעדן, האט
נומען ריידן פרייער מיט אן
שטעל.

— איך ווייס? אפשר טא
אפשר ביזטו גערעכט געווען
זיינע יאר, מיט דערווארטסן
האט ער נישט געדארפט בא
ווייס איך דאך פון דעם
אין אויף, ווייזט אויס, א טייל פון דעם
האערעם.

אבער נאכפרעגן פאסט אונז שוין
נישט.

דער פאשא קלאפט אן אין די הענט,
און א דריטע שקלאפן באוויזט זיך.
ווארפט מען זי ארויס פאר דעם
— דער דריטער פארט פרויען ביי אונז
— דאס זיינען די שקלאפנס . . .

עס גיט מיר א חויב פון ארט: איך
בין דערשטוינט . . .

— וועגן וועלכע שקלאפנס, עקסעלענץ,
רעדט איר? צי דען עקזיסטירן נאך ביי
אייך דער שקלאפן האנדל?

— וואס וואונדערט איר זיך אזוי?
ווי לאנג דען האט איבערהויפט אייראפע
צו אונז צוטריט? עס איז נאך קיין צוואנ־
ציק יאר נישט! אמת, אפיציעל זיינען
קיין געזעצן וועגן שקלאפן נישט, אבער
האלב אפיציעל עקזיסטירט א גוט ארגאנ־
יזירטער האנדל, מיט א בערזע, מיט
פריזן, מיט א נאטאריאלן אקט, וואס
באשטעטיקט אייער איינגנטום רעכט.

— די דאזיקע שקלאפן זיינען נעגע־
רינס און די פריזן אויף זיי וואפקלען זיך
פון פינף הונדערט ביז צען טויזנט דא־
לאר.

— די טייערסטע זיינען גוטע קעכינס,
דערנאך גייען נעגיטע האנט ארבעטע־
רינס און מוזיקערינס. ביי אונז אין פעז
האט ניט לאנג צוריק דערקלערט, אז
שקלאפן האנדל איז שוין געבליבן ערלעך
אויף די פארוואלטונגס אינזלען פון דעם
אקעאן?

— וואס ווילט איר, — מיין פריינט,
— אונזערע מנהגים זיינען שטארקער פון
אייערע דינים. — און צו גלויבט איר
באמת, אז אויסער דעם שטן פון
לאכט אין אמת, קעפס ווייבער טארן נישט
אריינגיין אן א באנלייטער אין גאס און
דאס איז אויף נאר פארגאכט אז אויף א
גאנץ קורצער צייט.

פון אויבן לאזן זיך אראפ שניי ווייסע
טויבן; אין דעם שאטן פון די פאלמען
פייפן קאנאריעקס.

דער פאשא גיט א פאטש מיט די הענט
און מען סערוויריט פאר אונז טיי מיט צוי־
קער געבעקס אויף נידעריקע טישלאך.

דעם מאן — און ער ליידט ניט קיין
אומאנדרענונג.

— פאלגט ניט דאס ווייב ווערט זי
גלייך גע'נט. פאלגט נישט די קעפס ווייב
— ווארפט מען זי ארויס פאר דעם ווע.

— דער דריטער פארט פרויען ביי אונז
— דאס זיינען די שקלאפנס . . .

עס גיט מיר א חויב פון ארט: איך
בין דערשטוינט . . .

— וועגן וועלכע שקלאפנס, עקסעלענץ,
רעדט איר? צי דען עקזיסטירן נאך ביי
אייך דער שקלאפן האנדל?

— וואס וואונדערט איר זיך אזוי?
ווי לאנג דען האט איבערהויפט אייראפע
צו אונז צוטריט? עס איז נאך קיין צוואנ־
ציק יאר נישט! אמת, אפיציעל זיינען
קיין געזעצן וועגן שקלאפן נישט, אבער
האלב אפיציעל עקזיסטירט א גוט ארגאנ־
יזירטער האנדל, מיט א בערזע, מיט
פריזן, מיט א נאטאריאלן אקט, וואס
באשטעטיקט אייער איינגנטום רעכט.

— די דאזיקע שקלאפן זיינען נעגע־
רינס און די פריזן אויף זיי וואפקלען זיך
פון פינף הונדערט ביז צען טויזנט דא־
לאר.

— די טייערסטע זיינען גוטע קעכינס,
דערנאך גייען נעגיטע האנט ארבעטע־
רינס און מוזיקערינס. ביי אונז אין פעז
האט ניט לאנג צוריק דערקלערט, אז
שקלאפן האנדל איז שוין געבליבן ערלעך
אויף די פארוואלטונגס אינזלען פון דעם
אקעאן?

— וואס ווילט איר, — מיין פריינט,
— אונזערע מנהגים זיינען שטארקער פון
אייערע דינים. — און צו גלויבט איר
צוואונגען צו ווערן ארגאנעמינער, צי אמע־
ריקאנער בירגער, כדי צו קאנען וואוינען
אין יענע לענדער?

דער דריטער אינטערעסאנטער פונקט,
וועלכער האט אבער ווייניק וואס פראק־
טישן ווערט, איז "אזוי ווי עס איז פון
גרוים ווייכטיקייט, אז מען זאל קאנען גע־
ניסן אין פולסטן זין פון די פעאיקייטן און
מתנות, וועלכע די אימיגראנטן קאנען ביי־
שטייערן צו אונזער אלגעמיינעם לעבן
דערפאר זאל דער דערציאונגס דעפארט־
מענט און אנדערע עפנטלאכע ערפעער־
שאפטן זיך ספעציעל באמיען צוצוטרעטן
צום פראבלעם פון אסימילאציע אין א
סימפאטישן וועג, כדי צו געווינען דעם
צוטרוי און מיטארבעטערשאפט פון די אי־
מיגראנטן".

די פוסטקייט פון די פראזן וואלטן אונז
געמאכט צו לאכן אויב די ענגהארציקייט
וועלכע זיי באווייזן וואלט ניט געווען אזוי
טרויעריק.

די מיטגלידער פון קאמיסיע, האבן גע־
מוזט האלטן דעם צונג אן באק, ווען זיי
האבן אנגעשריבן דעם פונקט. איר האט
געהערט א מעשה? מען דארף געניסן אין
דער פולסטער מאס פון די פעאיקייטן און
מתנות, וועלכע די אימיגראנטן קאנען אונז
ברייננען . . . און דערפאר דארפן מיר זעען
אסימילירן ווי גיך מעגלאך אן אפווייזן
און בטול מאכן די איינגארטיקע פעאיקיי־
טען, וועלכע די אימיגראנטן פארמאגן!

מען דארף געווינען דעם צוטרוי פון די
אימיגראנטן עלעמענטן . . . מאכן צו קליין
געלט אלעס וואס זיי האבן ביינגעטראגן
צו דער אנטוויקלונג פון קאנאדע!

מען דארף גיין אויף א "סימפאטישן"
וועג . . . דאס הייסט מסתמא, דורך דיס־
קרימינאציעס, פרעפערענצן, באמערקונגען,
צוואונגען צו ווערן ארגאנעמינער, צי אמע־
ריקאנער בירגער, כדי צו קאנען וואוינען
אין יענע לענדער?

דער דריטער אינטערעסאנטער פונקט,
וועלכער האט אבער ווייניק וואס פראק־
טישן ווערט, איז "אזוי ווי עס איז פון
גרוים ווייכטיקייט, אז מען זאל קאנען גע־
ניסן אין פולסטן זין פון די פעאיקייטן און
מתנות, וועלכע די אימיגראנטן קאנען ביי־
שטייערן צו אונזער אלגעמיינעם לעבן
דערפאר זאל דער דערציאונגס דעפארט־
מענט און אנדערע עפנטלאכע ערפעער־
שאפטן זיך ספעציעל באמיען צוצוטרעטן
צום פראבלעם פון אסימילאציע אין א
סימפאטישן וועג, כדי צו געווינען דעם
צוטרוי און מיטארבעטערשאפט פון די אי־
מיגראנטן".

די פוסטקייט פון די פראזן וואלטן אונז
געמאכט צו לאכן אויב די ענגהארציקייט
וועלכע זיי באווייזן וואלט ניט געווען אזוי
טרויעריק.

די מיטגלידער פון קאמיסיע, האבן גע־
מוזט האלטן דעם צונג אן באק, ווען זיי
האבן אנגעשריבן דעם פונקט. איר האט
געהערט א מעשה? מען דארף געניסן אין
דער פולסטער מאס פון די פעאיקייטן און
מתנות, וועלכע די אימיגראנטן קאנען אונז
ברייננען . . . און דערפאר דארפן מיר זעען
אסימילירן ווי גיך מעגלאך אן אפווייזן
און בטול מאכן די איינגארטיקע פעאיקיי־
טען, וועלכע די אימיגראנטן פארמאגן!

דער דריטער אינטערעסאנטער פונקט,
וועלכער האט אבער ווייניק וואס פראק־
טישן ווערט, איז "אזוי ווי עס איז פון
גרוים ווייכטיקייט, אז מען זאל קאנען גע־
ניסן אין פולסטן זין פון די פעאיקייטן און
מתנות, וועלכע די אימיגראנטן קאנען ביי־
שטייערן צו אונזער אלגעמיינעם לעבן
דערפאר זאל דער דערציאונגס דעפארט־
מענט און אנדערע עפנטלאכע ערפעער־
שאפטן זיך ספעציעל באמיען צוצוטרעטן
צום פראבלעם פון אסימילאציע אין א
סימפאטישן וועג, כדי צו געווינען דעם
צוטרוי און מיטארבעטערשאפט פון די אי־
מיגראנטן".

— 5 —

אפגעפארטיגט מיט די קאטעגאריעס פון אימיגראנטן, נעמט זיך די קאמיסיע צו די פעטאדן פון קאלאניזאציע, אבער וועלכע מיזן נאכ'ן אלגעמיינע רעקאמענדאציעס.

די ערשטע דריי רעקאמענדאציעס קאן מען נאנץ באקוועם באהאנדלען צוזאמען:

1) א וויסנשאפטלאכע און עקאנאמישע ("סאיל") זאל געמאכט ווערן, און די רע־זולטאטן פון דער דאזיקער אונטערזוכונג זאלן דיינען אלס באזיס פאר די צוקונפטיקע קאלאניזאציאנס פלענער. אלע עקזיסטירנ־דע פאלן וואו קאלאניסטן זיינען באזעצט געווארן אויף ניט פאסיקע לענדער זאלן אויסגעטיילט ווערן אויף אויסגעטיילט געווארן (וואס איז ביז איצט ניט געטאן געווארן), און אז ביי די רעגירונגס ארבעטן וועלן אידן באשעפטיקט ווערן אין דער פראפאר־ציע פון די שטייערן וואס אידן צאלן.

מיט פרעמיער מאקדאנאלדס בריוו זיינען נאך ניט באזייטיקט גע־ווארן אלע אויסזצונגען וואס די אידן האבן קעגן לארד פעפספילדס ווייסן פאפיר. די פארהאנדלונגען צווישן דער אנעמער און דער רעגירונג וועלן נאך דערפאר פארגעזעצט ווערן. אבער דער בריוו האט יא באזייטיקט אלע יענע פונקטן, אינ'ם ווייסן פאפיר, וואס האבן דאן דערשיטערט די אידישע עפנט־לאכע מיינונג.

אבער איצט איז אמווייסקסטן ניט ווי איין פונקט אדער א צווייטער וועט פארטייטשט ווערן אין א רעגירונגס דעקלאראציע. נאר ווי דאס וועט פארווירקלאכט ווערן אין לעבן. נינסטיקע אויסטייטשונגען זיינען נאר דאן גוט, ווען זיי ווערן גינסטיק דורכגעפירט פון דער אויספיר מאכט.

א זאך פאר'ן ציוניזם וועט פרעמיער מאקדאנאלדס בריוו זיין נאר דאן, ווען דער קאלאניאלער אפיס אין לאנדאן און די אדמיניסטראציע אין אל־לעסטינע וועלן האנדלען אין אנקלאנג מיט די נייע פייערלאכע פארזיכעריינגען צו די אידן, וואס ווערן געמאכט אין דעם בריוו.

נאמירלאך, איז פון אומגעהייערער וויכטיקייט, אז אויך די אראבער זאלן אויפגעטען די נייע פאליטיק אמווייניקסטנס אן באזונדער קעגנערשאפט. זיי וועלן נאטירלאך מוזן אנערקענען פאר די אידן פאליטישע רעכט אויפ'ן לאנד. אבער דאס וועט אפשר ניט זיין פאר זיי אזוי שווער, ווען זיי וועלן זיך איבערצייגן, אז קאנאמיש קאנען זיי בלויז געווינען און גארנישט ניט פארלירן פון דער אידישער ארבעט.

די אידישע אגענטור דארף יעדנפאלס מאכן די אנשטריינגונג צוזאמען צו ריידן זיך מיט די אראבער און טאן אלץ וואס זי קאן צו קומען מיט זיי צו אן אויסגלייך.

דער צווייטער אימיגראציע אפשטעל

דער באריכט פון אמאווא, אז די רעגירונג האט בדעה אויף ווייטער האלטן די טירן פון לאנד פארמאכט פאר אימיגראנטן, איז קיין נייעס ניט, — דאס האט שוין אנומלט דערקלערט מר. גארדאן, דער אימיגראציע מיניסטער וואס ס'איז אפשר ניי אין דעם באריכט איז דאס, וואס די רעגירונג האט בדעה אנצוהאלטן די דאזיקע באשריינקונגען פאר א משך פון נאך צוויי יאר צייט. דאס מיינט, אז די רעגירונג דערווארט די איצטיקע דעפרעסיע זאל אנהאלטן נאך א צוויי יאר צייט . . .

און אפשר דערווארט עס ניט די רעגירונג. זי איז בלויז געווייגט גע־ווארן אין איר אימיגראנטישער פאליטיק נאכצוטאן, אויף וויפל זי קאן נאר, די פאראייניקטע שטאטן. און באלד ווי דארטן רעדט מען איצט וועגן א גע־זעץ אפצושטעלן די אימיגראציע אויף צוויי יאר צייט, איז אונזער רעגירונג גרייט נאכצוטאן.

אין די שטאטן רעדט מען וועגן אזא געזעץ, אבער פאקטיש איז ער שוין ניט נויטיק: די אימיגראציע איז דארטן אפגעשטעלט דורך אדמיניס־טראטיוון סדר. ביי אונז איז אפילו ניט נויטיק צו ריידן וועגן אזא געזעץ, — אונזער אימיגראציע טיניזטער איז דער פולער באלעבאס אויף דער איינ־וואנדערונג, און זיין באשלוס איז געזעץ.

מען קאן נאך פארשטיין דעם מיניסטערס מורא פאר אימיגראציע ביי איצטיקן מאמענט, ווען די ארבעטסלאזיקייט איז אזוי פארשפרייט אין לאנד. — כאטש מען קען ניט איינשטימען מיט אים. אבער זיין פארנעם אנצוצייי־כענען אן אנטי־אימיגראציע פאליטיק פאר צוויי יאר פאראויס, קאן בלויז שאפן א געדריקטע שטימונג אין לאנד און אזוי פארלייגערן דעם קריזיס.

KODAK SAFETY FILM